

บทความวิจัย

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของอาณาจักรวิทิว ไปสู่การเป็นจังหวัดโอ๊กินาวา

ตั้งแต่ศตวรรษต้นที่14 - ค.ศ. 1879

โดย

นางสาวจิตติกานต์ อมรัตน์

รหัสนักศึกษา 05530726

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ เกียรติสกุล

บทความวิจัยวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

ชื่อเรื่อง	การเปลี่ยนแปลงของอาณาจักรริวกิว ไปสู่การเป็นจังหวัด โอกินาวา		
	ตั้งแต่ศตวรรษต้นที่14 - ค.ศ. 1879		
ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา	นางสาวจิตติกานต์ อณารัตน์	รหัสนักศึกษา	05530726
ชื่อ-นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ เกียรติสหัสกุล		
ปีการศึกษา	2556		

บทคัดย่อ

อาณาจักรริวกิว เกิดขึ้นจากการรวบรวมชุมชนภายในเกาะริวกิวและเกาะอื่นๆใกล้เคียง แล้วแยกการควบคุมออกเป็นสามแคว้น ได้แก่ แคว้นโฮคุซัน แคว้นจูซัน และแคว้นนินซัน โดยมีผู้ปกครองแต่ละแคว้น อาณาจักรริวกิวสามารถดำรงอยู่เป็นอาณาจักรได้ เพราะได้รับการเกื้อกูลอยู่อย่างเต็มที่จากราชวงศ์หมิง เนื่องจากทำเลที่ตั้งของริวกิว ถูกขนานไปด้วยรัฐที่ใหญ่กว่าอย่างจีนและญี่ปุ่น ริวกิวจึงต้องพึ่งอำนาจของจีนเพื่อความอยู่รอดทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยริวกิวนับเป็นอาณาจักรแรกๆ ที่ส่งบรรณาการไปแสดงความจงรักภักดีต่อจีนทำให้ความสัมพันธ์แบบบรรณาการระหว่างอาณาจักรริวกิวกับจีนได้ดำเนินมาเป็นเวลาเกือบ 500 ปี จนถึงในสมัยที่จักรพรรดิแห่งราชวงศ์หมิงได้หันไปให้ความสนใจอย่างมากกับการทำเครื่องเซรามิก เพราะเป็นยุคที่กำลังมีความหันเหความนิยมเปลี่ยนไปจากการใช้ภาชนะโลหะ ไปเป็นการใช้ภาชนะเซรามิก ทำให้อาณาจักรริวกิวไม่ได้ถูกให้ความสนใจเหมือนที่ผ่านมา อีกทั้งอาณาจักรริวกิวก็ต้องประสบกับปัญหาโจรสลัดที่คอยปล้นเรือค้าขายสินค้าในย่านทะเลอีกด้วย จึงส่งผลทำให้อาณาจักรริวกิวอ่อนแอลงเรื่อยๆจนภายจากสงครามโลกครั้งที่2 รัฐบาลโตเกียวก็สามารถล้มล้างอาณาจักรริวกิวลงได้อย่างเบ็ดเสร็จ และทำการยึดครองหมู่เกาะริวกิวโดยสมบูรณ์ อาณาจักรริวกิวจึงได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น และถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็นจังหวัดโอกินาวาในปีค.ศ.1879

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลง อาณาจักรริวกิว จังหวัดโอกินาวา ศตวรรษต้นที่14 - ค.ศ. 1879

บทนำ

บทความเรื่อง”การเปลี่ยนแปลงของอาณาจักรริวกิว ไปสู่การเป็นจังหวัดโอกินาวา ตั้งแต่ศตวรรษต้นที่14-ค.ศ. 1879” มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ประวัติความเป็นมา ต้นกำเนิด ของอาณาจักรริวกิวและความสำคัญของอาณาจักรริวกิว ในช่วงศตวรรษต้นที่14 จนถึงค.ศ. 1879 อีกทั้งยังต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดสถานะของอาณาจักรริวกิว เป็นจังหวัดโอกินาวา นับตั้งแต่ ค.ศ. 1879อีกด้วย ผลจากการศึกษาพบว่า ก่อนที่อาณาจักรริวกิวจะถูกลดสถานะเป็นจังหวัดโอกินาวาอย่างไรในปัจจุบัน อาณาจักรริวกิวเป็นเพียงแคว้นเล็กๆที่มีอำนาจปกครองเป็นของตนเอง ก่อนจะตกเป็นรัฐบริวารการของราชวงศ์หมิงและยังคงเคยการตกเป็นรัฐภายใต้การปกครองของรัฐบาลโทกูงะวะอีกด้วย นอกจากนี้อาณาจักรริวกิวยังคงมีบทบาทในการเป็นสะพานเชื่อมทางการค้าของจีนและญี่ปุ่นในช่วงที่ญี่ปุ่นปิดประเทศ รวมทั้งยังเป็นช่องทางของการขยายอิทธิพลของตะวันตกเข้ามาในญี่ปุ่นอีกด้วย

ผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมา ต้นกำเนิด ของอาณาจักรริวกิว

ก่อนการเปลี่ยนมาเป็นจังหวัดโอกินาวาอย่างไรในปัจจุบัน โอกินาวามีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน เดิมเคยเป็นเมืองสังคมเกษตรกรรมกระจายกระจายอยู่บนเกาะในหมู่เกาะริวกิวมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 12 จนกระทั่งมีการเริ่มก่อตัวเป็นแคว้น และวิวัฒนาการไปเรื่อยๆดังจะอธิบายต่อไป

1.1 จุดเริ่มต้นของแคว้นริวกิวและการรวมเป็นอาณาจักรริวกิว

ในศตวรรษที่ 14 เมืองเล็กๆที่กระจายตัวบนเกาะโอกินาวาได้รวมตัวกันตั้งเป็นแคว้น 3 แคว้น ได้แก่ แคว้นโฮคุซัน แคว้นจูซัน และแคว้นนันซัน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามยุคซันซัน (กรองกาญจน์ พงศธร, 2554 : 45) โดยแคว้นโฮคุซันที่ตั้งอยู่ทางเหนือของเกาะเป็นแคว้นที่ใหญ่ที่สุด เป็นแคว้นที่จะมีกำลังทหารแข็งแกร่งที่สุด แต่ก็มีเศรษฐกิจที่อ่อนแอที่สุด แคว้นนันซันตั้งอยู่ตอนใต้ของเกาะเป็นแคว้นที่เล็กที่สุด ส่วนแคว้นจูซันตั้งอยู่ตอนกลางของเกาะ มีเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งที่สุด เพราะเป็นที่ตั้งของเมืองซูริ ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางทางการเมือง ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองนะสะที่เป็นเมืองท่าที่สำคัญที่สุด โดยมีเมืองคุมมูระที่เป็นเมืองศูนย์กลางสรรพวิชาความรู้ต่างๆจากจีนในขณะนั้น ทำให้แคว้นจูซันเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรริวกิว ต่อมาทั้งสามแคว้นนี้ได้เกิดสู้รบกันเพื่อแสดงอำนาจปกครองเหนือแคว้นอื่นๆ ผู้ครองแคว้นจูซันก็ได้รับชัยชนะ และยังคง

ได้รับการรับรองจากจักรวรรดิจีนให้เป็นกษัตริย์ผู้มีสิทธิเหนือสามแคว้นอย่างชอบธรรมถึงแม้ว่าจะไม่สามารถปราบแคว้นที่เหลือได้อย่างราบคาบก็ตาม (กษัตริย์ 2555 : 79)

ต่อมากษัตริย์โชชิโชผู้ครองแคว้นจูซันได้ส่งต่ออำนาจให้กับฮาชิโระโอรสของตัวเองฮาชิสามารถปราบแคว้นโซคุซันได้สำเร็จอย่างราบคาบใน ค.ศ. 1416 และแคว้นนันซันได้ในค.ศ.1429 จึงได้รวบรวมเกาะโอกินาวาให้เป็นปึกแผ่นเป็นครั้งแรกหลังจากนั้นจึงตั้ง "ราชวงศ์โช" ขึ้นเป็นราชวงศ์แรก โดยตั้งตนเองขึ้นเป็นกษัตริย์องค์แรกของอาณาจักรนามว่า พระเจ้าโชฮาชิ ในค.ศ. 1429 นับเป็นจุดเริ่มต้นของอาณาจักรริวกิว

1.2 บทบาทของราชวงศ์โชผู้ปกครองอาณาจักรริวกิว

ราชวงศ์แห่งริวกิว มีชื่อเรียกว่า "ราชวงศ์โช" มีกษัตริย์ปกครองทั้งหมด 25 พระองค์ ปกครองโดยระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีการแบ่งราชวงศ์ริวกิวออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกคือราชวงศ์โชที่ 1 (ค.ศ. 1429-1469) ช่วงที่ 2 คือราชวงศ์โชที่ 2 (ค.ศ. 1470-1879) (ปิยดา ชลวร, 2554 : 24)

ราชวงศ์โชที่ 1 ประกอบด้วยกษัตริย์ทั้งหมด 6 พระองค์มีพระเจ้าโชฮาชิเป็นผู้ก่อตั้งราชวงศ์และยังเป็นผู้ก่อตั้งอาณาจักรริวกิวขึ้นในปีค.ศ. 1429

ชื่อ	ปีที่ปกครอง	ราชวงศ์	หมายเหตุ
พระเจ้าโชฮาชิ	1429-1439	ราชวงศ์โชที่ 1	กษัตริย์องค์แรกแห่งอาณาจักรริวกิว
พระเจ้าโชชู	1440-1442	ราชวงศ์โชที่ 1	
พระเจ้าโชชิตาชิ	1443-1449	ราชวงศ์โชที่ 1	
พระเจ้าโชคินบุคุ	1450-1453	ราชวงศ์โชที่ 1	
พระเจ้าโชไทคิวก	1454-1460	ราชวงศ์โชที่ 1	
พระเจ้าโชโทคุ	1461-1469	ราชวงศ์โชที่ 1	กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์โชที่ 1

ที่มา : ปรับปรุงมาจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Ryukyu_Kingdom

พระเจ้าโชฮาชิกษัตริย์องค์แรกแห่งราชวงศ์โชที่ 1 ได้ทรงนำระบบชั้นศาลจากจีนมาใช้ ได้ทรงก่อสร้างปราสาทชูริขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการปกครอง และทรงสร้างท่าเรือขนาดใหญ่ที่เมืองนะสะเพื่อเป็นท่าเรือทางการติดต่อค้าขาย

ในค.ศ. 1469 พระเจ้าโชโทคุแห่งราชวงศ์โชที่1 ทรงสวรรคตโดยไม่มีโอรสเป็นรัชทายาท คานามารุ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงได้อำงตัวเป็นบุตรบุญธรรมของพระองค์และยังได้รับอุปถัมภ์จากจักรวรรดิจีนตั้งตนเองเป็น พระเจ้าโชเอ็ง และตั้งราชวงศ์โชที่2ขึ้นเป็นราชวงศ์ใหม่ของอาณาจักรริวกิว

ชื่อ	ปีที่ปกครอง	ราชวงศ์	หมายเหตุ
พระเจ้าโชเอ็น	1470–1476	ราชวงศ์โชที่2	ตั้งราชวงศ์โชที่2ขึ้นเป็นราชวงศ์ใหม่ของอาณาจักรริวกิว
พระเจ้าโชเซนอิ	1477	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชชิน	1477–1526	ราชวงศ์โชที่2	ยุคทองของอาณาจักรริวกิวด้านกองกำลัง
พระเจ้าโชเซ	1527–1555	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเง็น	1556–1572	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเอ	1573–1586	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเน	1587–1620	ราชวงศ์โชที่2	ถูกแคว้นซัทสึมะเข้าบุกรุก
พระเจ้าโชโฮ	1621–1640	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเคน	1641–1647	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชชิชิ	1648–1668	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเท	1669–1709	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเอกิ	1710–1712	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเค	1713–1751	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชโบคุ	1752–1795	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชออน	1796–1802	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชเซ	1803	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชโค	1804–1828	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชอิคุ	1829–1847	ราชวงศ์โชที่2	
พระเจ้าโชไท	1848 – 11 มีนาคม 1879	ราชวงศ์โชที่2	กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งอาณาจักรริวกิว

ที่มา : ปรับปรุงมาจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Ryukyu_Kingdom

ราชวงศ์โชที่ 2 ในสมัยของพระเจ้าโชชินยุคนี้คือยุคทองของอาณาจักรริวกิวด้านกองกำลังเพราะเป็นยุคที่อาณาจักรริวกิวมีความเข้มแข็งทางกำลังทหาร จนในปลายศตวรรษที่ 15 อาณาจักรริวกิวได้ขยายอาณาเขตไปถึงเกาะใต้สุดของหมู่เกาะริวกิว และใน ค.ศ. 1571 ได้ขยายอาณาเขตทางเหนือไปถึงเกาะอามามิโอะชิมะ ใกล้เกาะคิวชู สำหรับการปกครองนั้นพื้นที่เกือบทั้งอาณาจักรตั้งขึ้นตรงกับซูริ อันเป็นเมืองศูนย์กลางของอาณาจักรริวกิว ยกเว้นเกาะตั้งแต่หมู่เกาะซาคิชิมะลงมา เป็นเพียงแคว้นบรรณาการของอาณาจักรริวกิว โดยยังมีผู้ครองแคว้นของตัวเองได้ แต่ต้องจงรักภักดีโดยการส่งเครื่องบรรณาการมายังเมืองซูริอยู่เสมอๆ แต่ในสมัยพระเจ้าโชเน อาณาจักรริวกิวถูกแคว้นซัทชิมะเข้าบุกรุกและกลายเป็นรัฐบรรณาการของแคว้นซัทชิมะ จนกระทั่ง ค.ศ. 1879 สมัยของพระเจ้าโชไท อาณาจักรริวกิวกลายเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่นโดยสมบูรณ์ พระเจ้าโชไทจึงเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์โชที่ 2 และยังเป็นกษัตริย์องค์สุดท้ายของอาณาจักรริวกิวด้วย

2. ความสำคัญของอาณาจักรริวกิว ในช่วงศตวรรษต้นที่ 14 จนถึง ค.ศ. 1879

ถึงแม้ว่าอาณาจักรริวกิวจะมีสภาพเป็นเมืองศูนย์กลางทางการค้าทางทะเลในแถบเอเชียตะวันออกเฉียง และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาตั้งแต่ยุคชุนชั้น (ยุคที่มีการรวมตัวของ 3 แคว้นคือแคว้นโฮคุชั้น แคว้นจูชั้น และแคว้นนันชั้น) แต่ก็ไม่ได้มีความเข้มแข็งพอที่จะปกป้องอาณาจักรตนเองโดยปราศจากการพึ่งพาจากประเทศเพื่อนบ้านได้ ไม่ว่าจะเป็นจีนในสมัยราชวงศ์หมิง หรือญี่ปุ่นก็ตามทำให้สถานภาพของอาณาจักรริวกิวต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการพึ่งพิง การอาศัยความเกื้อหนุนจากประเทศอื่นๆ รวมไปถึงการถูกยึดอำนาจโดยไม่สมควรด้วยซึ่งจะสามารถแบ่งความสำคัญของอาณาจักรริวกิวตามสถานภาพภายใต้อิทธิพลของชาติที่มีอำนาจเหนือกว่าได้ดังนี้

2.1 อาณาจักรริวกิวในฐานะรัฐบรรณาการจีนในช่วงราชวงศ์หมิง

อาณาจักรริวกิว ถูกขนานไปด้วยรัฐที่ใหญ่กว่าอย่างจีนและญี่ปุ่น โดยริวกิวต้องพึ่งอำนาจของจีนเพื่อความอยู่รอดทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง ทำให้อาณาจักรริวกิวมีฐานะเป็นรัฐบรรณาการต่อราชวงศ์หมิงแห่งจักรวรรดิจีนมาตั้งแต่สมัยยุคชุนชั้นการเป็นรัฐบรรณาการของจีนนี้ ทำให้จีนมีอิทธิพลด้านการปกครองอย่างสูงต่ออาณาจักรริวกิว โดยจีนได้จัดเรือเดินทะเลเพื่อให้ชาวริวกิวได้ใช้ค้าขาย จำกัดจำนวน

ชาวริวกิวเพื่อให้ไปศึกษาในวิทยาลัยหลวงในเมืองปักกิ่ง รับรองสิทธิชอบธรรมในการครองแคว้นทั้งสามของกษัตริย์แต่ละแคว้น และยังอนุญาตให้เรือของอาณาจักรริวกิวเข้าไปทำการค้าที่ท่าเรือของจีนได้ พ่อค้าชาวริวกิวสามารถใช้เรือสำเภากี่ลำก็ได้เดินเรือไปทั่วภูมิภาค และเข้าไปค้าขายในท่าเรือของเมืองสำคัญต่างๆ เช่น เกาหลี จีน และญี่ปุ่น รวมไปถึงแถบตะวันออกเฉียงใต้ด้วย ทำให้อาณาจักรริวกิวมีเฟื่องฟูอย่างมากทั้งในด้านเศรษฐกิจและวิทยาการ สามารถเรียกยุคชั้นชั้นว่าเป็นยุคทองของการค้าทางทะเลของอาณาจักรริวกิวก็ได้

นอกจากนั้นราชวงศ์หมิงยังได้ใช้มาตรการให้เงินในการปกครองอาณาจักรริวกิว คือมาตรการที่ราชวงศ์หมิงของจักรวรรดิจีนบังคับให้รัฐบาลราชการของจีนต้องทำการค้ากับจีนและประเทศที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ทำให้อาณาจักรริวกิวได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า สามารถทำการค้าขายได้มากกว่าประเทศอื่นๆ ทั้งสามารถนำสินค้าไปขายให้กับจีน และนำเข้าสินค้าจากจีนมาขายในอาณาจักรตนเองถือเป็นการสร้างความมั่งคั่งให้กับอาณาจักรริวกิวเป็นอย่างมากมาตลอดกว่า 200 ปี นับตั้งแต่ ค.ศ. 1372 – ค.ศ. 1620 (จันทร์ฉาย ภักดีธิดา, 2542 : 106)

ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 16 การค้าของอาณาจักรริวกิวตกต่ำ เนื่องจากโจรสลัดญี่ปุ่นออกอาละวาดและจักรพรรดิจีนได้หันไปให้ความสนใจอย่างมากกับการทำเครื่องเซรามิก เพราะเป็นยุคที่กำลังมีความหันเหความนิยมเปลี่ยนไปจากการใช้ภาชนะที่เป็นโลหะไปเป็นการใช้เซรามิก จึงทำให้จักรพรรดิของจีนไม่ได้ให้ความสนใจต่ออาณาจักรริวกิวดังเช่นที่ผ่านมา ส่งผลทำให้เงินคุ้มครองการค้าของอาณาจักรริวกิวน้อยลง นอกจากนี้ อาณาจักรริวกิวยังต้องเผชิญกับการแข่งขันทางการค้ากับประเทศจากยุโรปที่เริ่มแพร่ขยายเข้ายังเอเชียอีกด้วยส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจของอาณาจักรริวกิวที่เคยเจริญรุ่งเรืองซบเซาลง สภาพบ้านเมืองที่สงบเรียบร้อยโดยมีจีนเป็นผู้อุปถัมภ์ก็วุ่นวายมากขึ้น อาณาจักรริวกิวต้องรับภาระดูแลทั้งสภาพเศรษฐกิจและการปกครองของอาณาจักรด้วยตัวเอง ทำให้เกิดเป็นสภาพอ่อนแอของอาณาจักร จนชาติอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสามารถเข้ามารุกรานได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2.2 อาณาจักรริวกิวในฐานะรัฐภายใต้การปกครองญี่ปุ่น

ใน ค.ศ. 1590 โทโยโตมิ ฮิเดโยชิ นักรบคนสำคัญของญี่ปุ่นที่เพิ่งบุกเข้ารุกรานแคว้นซัทซิมะได้ ตรงกับสมัยของพระเจ้าโชเนแห่งอาณาจักรริวกิวในขณะนั้น (สมัยที่อาณาจักรริวกิวเพิ่งกลายเป็นรัฐบาลราชการของแคว้นซัทซิมะ) และมีความทะเยอทะยานอยากที่จะพิชิตจีนราชวงศ์หมิงให้ได้ จึงมีการส่งทูตไปยังราชสำนักเกาหลีราชวงศ์โชซอนเพื่อขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ได้รับความร่วมมือฮิเดโยชิจึงตัดสินใจร้องขอให้

อาณาจักรริวกิวเข้าร่วมโคมัตราวงศ์โชซอนของเกาหลี เพื่อที่ว่าหากสำเร็จเอโดะก็จะสามารถยกทัพสู่จีนต่อไปได้ แต่ด้วยอาณาจักรริวกิวในขณะนั้นยังมีฐานะเป็นรัฐบรรณาการของราชวงศ์หมิงแห่งจักรวรรดิจีนอยู่ด้วย จึงทำให้คำขอร้องนี้ถูกปฏิเสธไป ต่อมารัฐบาลโชกุนโทกุงะวะได้ขึ้นครองอำนาจหลังจากโค่นอำนาจของเอโดะชิงลงได้นับตั้งแต่ค.ศ.1603 และได้มีคำสั่งเจ้าเมืองผู้ครองแคว้นซัทสึมะส่งกำลังทหารไปบุกอาณาจักรริวกิวให้ได้ ดังนั้นในค.ศ. 1609 ด้วยกองทัพเพียงน้อยนิด อาณาจักรริวกิวจึงถูกตระกูลโทกุงะวะยึดสำเร็จเป็นครั้งแรก (ทรายแก้ว ทิพากร, 2556 : 44) แต่สองปีต่อมา อาณาจักรริวกิวก็ได้รับการคืนอิสรภาพ แต่ทว่าแคว้นซัทสึมะยังคงควบคุมบางพื้นที่ของอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณหมู่เกาะอะมะมิ ซึ่งภายหลังถูกรวมไปเป็นส่วนหนึ่งของแคว้นซัทสึมะ

2.3 อาณาจักรริวกิวภายหลังการได้รับอิสรภาพคืนจากแคว้นซัทสึมะ

ในศตวรรษที่ 16 ที่ญี่ปุ่นเริ่มเข้ามามีบทบาทสามารถเข้ามายึดพื้นที่ตามหมู่เกาะ และเข้ามามีอำนาจปกครองในบริเวณต่างๆของอาณาจักรริวกิวนับตั้งแต่นั้นริวกิวจึงเหมือนตกอยู่ในสถานะเป็นประเทศราชของทั้งสองจักรวรรดิพร้อมกัน คือ ซัทสึมะแห่งญี่ปุ่น และจักรวรรดิจีน (กัลยาณี, 2536 : 62) โดยซัทสึมะใช้ริวกิวเป็นทางผ่านในการแอบค้าขายและติดต่อกับชาวต่างชาติโดยไม่ให้รัฐบาลโชกุนรับรู้ เพราะอยู่ในช่วงที่ญี่ปุ่นใช้นโยบายปิดประเทศ ทำให้กองกำลังจากแคว้นทางตอนใต้อย่างซัทสึมะ มีเงินและเทคโนโลยีมาหนุนมากพอที่จะทำให้โค่นรัฐบาลโชกุนลงได้(จันทร์ฉาย ภักอริคม, 2542 : 167)

อาณาจักรริวกิวกลายเป็นประเทศราชในปกครองของไคเมียวแห่งแคว้นซัทสึมะนับตั้งแต่ค.ศ. 1609 แต่ไม่ได้มีฐานะเป็นแคว้นหนึ่งของญี่ปุ่น ซึ่งก็ถือว่ายังไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น โดยอาณาจักรริวกิวยังคงมีเอกราชของตนเองอยู่ แต่ต้องคอยรับใช้แคว้นซัทสึมะและรัฐบาลโชกุนโทกุงะวะในด้านการค้ากับจีนตามคำร้องขออยู่เสมอ เช่นในกรณีที่แคว้นซัทสึมะอาศัยอาณาจักรริวกิวเป็นทางผ่านในการแอบค้าขายและติดต่อกับชาวต่างชาติโดยใช้พ่อค้าชาวริวกิวที่ใช้เรือสำเภาก่อนที่จีนจะจัดให้ได้เดินเรือไปทั่วภูมิภาค และเข้าไปค้าขายสินค้าในท่าเรือของเมืองสำคัญต่างๆเช่น เครื่องเงิน ดาบ พัด เครื่องเงิน ม่านเบียวู เป็นต้น และนำเข้าสินค้าจากเมืองต่างๆเข้ามา เช่นสินค้าจากจีน อาทิ ยาจีน เหยี่ยวภูเขาปณั เครื่องสังคโลก ผ้าไหม และสิ่งทออื่นๆ เป็นต้นในขณะที่แคว้นอาณาจักรริวกิวก็ยังเป็นรัฐบรรณาการของจักรวรรดิจีน และยังคงส่งเครื่องบรรณาการแสดงความจงรักภักดีต่อจีนอยู่ด้วยเช่นกัน

2.4 อาณาจักรริวกิวในช่วงการขยายอำนาจเข้ามาของสหรัฐอเมริกา

ในทศวรรษที่ 1850 สหรัฐอเมริกาเริ่มขยายอำนาจเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พลเรือจัตวาแมทธิวเพอร์รี่ (Matthew Calbraith Perry) ได้นำกองเรือรบมาเยือนประเทศญี่ปุ่น เพื่อบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศค้าขายกับชาวตะวันตกอีกครั้งหลังจากปิดประเทศตนเองมานานหลายร้อยปี เขาได้หยุดพักที่หมู่เกาะริวกิวเป็นที่แรกเช่นเดียวกับนักเดินเรือตะวันตกหลายคนก่อนหน้านี้ และมีการบีบบังคับให้อาณาจักรริวกิวยอมเซ็นสนธิสัญญาที่มีความเสียเปรียบทางการค้าเพื่อที่จะให้สหรัฐอเมริกาสามารถเปิดการค้ากับอาณาจักรริวกิวได้โดยสหรัฐอเมริกาจะสามารถเดินเรือเข้ามาเทียบท่าเพื่อค้าขายได้อย่างเสรี(วิระชัย โชคมุกดา, 2554 : 49)

ต่อมาใน ค.ศ. 1872 รัฐบาลของญี่ปุ่นมีนโยบายที่จะปกครองริวกิวโดยตรง จึงลดฐานะริวกิวจากอาณาจักรเป็นแคว้นและส่งคนจากส่วนกลางมาปกครองริวกิวต่อมาในค.ศ. 1879 มีการยกเลิกระบบแคว้น อาณาจักรริวกิวถูกเปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัดโอกินาวา พระเจ้าโชไท กษัตริย์องค์สุดท้ายของอาณาจักรริวกิวถูกถอดจากตำแหน่ง และถูกให้ย้ายไปประทับที่กรุงโตเกียว พร้อมกับได้รับแต่งตั้งราชทินนาม ให้เป็นเจ้าขุนนางชั้นโคซากุ (เทียบเท่ากับเจ้าพระยาของไทย) และได้รับการยกย่องตั้งเช่นตระกูลขุนนางชั้นสูง ถือเป็นการสิ้นสุดความเป็นอาณาจักรริวกิวโดยสิ้นเชิง (ประเสริฐ จิตติวัฒน์พงศ์ ,2537 : 55)

การลดฐานะริวกิวจากอาณาจักรเป็นแคว้นจนกลายเป็นจังหวัดโอกินาวานั้น หากลองพิจารณาดูอาจไม่ได้มาจากนโยบายจากรัฐบาลญี่ปุ่นเพียงเท่านั้น เพื่อให้เข้ามามากขึ้นจึงจะได้วิเคราะห้ถึงปัจจัยที่ส่งผลการลดสถานะของอาณาจักรริวกิว เป็นจังหวัด โอกินาวา นับตั้งแต่ ค.ศ. 1879ต่อไป

3. ปัจจัยที่ส่งผลการลดสถานะของอาณาจักรริวกิว เป็นจังหวัดโอกินาวา นับตั้งแต่ ค.ศ. 1879

การถูกลดสถานะลงจากอาณาจักรลงเป็นจังหวัดโอกินาวานั้นเกิดจากมูลเหตุปัจจัยหลายประการทั้งที่มาจากฝ่ายจีนและญี่ปุ่น โดยเหตุผลที่สำคัญได้แก่ การเข้าสู่ยุคเซรามิกของราชวงศ์หมิงแห่งจีน และการบุกครองประเทศเพื่อนบ้านของญี่ปุ่น

3.1 การเข้าสู่ยุคเซรามิกของราชวงศ์หมิงแห่งจีน

เนื่องจากในช่วงกลางศตวรรษที่ 16 เป็นยุคที่จีนกำลังมีการหันเหความนิยมจากการใช้ภาชนะที่ทำมาจากโลหะ ไปเป็นการใช้ภาชนะเซรามิกจักรพรรดิจีนแห่งราชวงศ์หมิงจึงได้หันไปให้ความสนใจอย่างมากกับการทำเครื่องเซรามิกจึงทำให้ไม่ได้ให้ความสนใจต่ออาณาจักรริวกิวดังเช่นที่ผ่านมา คุ่มครองการค้าของอาณาจักรริวกิวจากจีนลดน้อยลงอาณาจักรโอกินาวาจึงไม่มีเกราะป้องกันที่แข็งแกร่งอย่างเก่า ทำให้ทั้งญี่ปุ่นและชาติที่อยู่บริเวณรอบๆอาศัยช่วงเวลานี้ขยายอำนาจเข้ามาในอาณาจักรริวกิวอย่างชัดเจนส่งผลให้สถานะภาพของอาณาจักรเริ่มเปลี่ยนแปลงไปนับตั้งแต่ช่วงเวลานี้

3.2 การบุกเข้ายึดครองประเทศเพื่อนบ้านของญี่ปุ่น

ค.ศ.1590 โทโยโตมิฮิเดโยชิ สามารถรวบรวมญี่ปุ่นให้เป็นปึกแผ่นและได้พยายามเพิ่มพูนอำนาจทางทหารเพื่อลดการพึ่งพาพระราชอำนาจที่มาจากพระราชวงศ์ นอกจากนี้ฮิเดโยชิยังมีการวางแผนการรุกรานจีน เพื่อขยายอำนาจให้มากขึ้น จึงมุ่งยึดครองรัฐเพื่อนบ้านขนาดเล็กที่อยู่ใกล้เคียงก่อน อย่างเช่น ริวกิว ได้หวัน และเกาหลีตั้งนั้นด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่อาณาจักรริวกิวจึงถูกญี่ปุ่นรุกรานอย่างจริงจัง จนถูกยึดอำนาจได้อย่างสมบูรณ์ สถานะภาพของอาณาจักรริวกิวเปลี่ยนแปลงจากที่เป็นรัฐบรรณาการของจีนเพียงอย่างเดียวต้องกลายมาเป็นรัฐบรรณาการของญี่ปุ่นไปด้วยในช่วงนี้ นอกจากนี้ยังมีโจรสลัดเป็นจำนวนมากที่คอยปล้นเรือค้าขายสินค้าในย่านทะเลนั้น(ไพโรจน์ โพธิ์ไทร, 2517 : 44) ทั้งโจรสลัดชาวญี่ปุ่นซึ่งมีฐานอยู่บนเกาะโอกินาวาและเกาะใกล้เคียง และโจรสลัดของจีนซึ่งมีฐานอยู่ตามแนวชายฝั่งแผ่นดินใหญ่ด้วย ทำให้อาณาจักรริวกิวอ่อนแอยิ่งขึ้นไปอีก

บทสรุป

อาณาจักรริวกิวเริ่มต้นเป็นเพียงเมืองเล็กๆที่กระจายตัวบนเกาะ โอกินาวา แต่หลังจากนั้นก็ค่อยๆรวมตัวกันเป็นแคว้นเดียวกัน มีอำนาจการปกครองเป็นของตนเอง มีราชวงศ์โชเป็นราชวงศ์แห่งการปกครองอาณาจักร และยังอาศัยอำนาจของราชวงศ์หมิงแห่งจีนเพื่อความอยู่รอด ทั้งนี้เพราะเป็นอาณาจักรริวกิวที่ถูกขนานไปด้วยรัฐที่ใหญ่กว่าอย่างจีนและญี่ปุ่นทำให้ต้องกลายเป็นรัฐบรรณาการของจีน จนส่งผลให้จีนเข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในการปกครองอาณาจักรริวกิวทั้งนี้จีนได้ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านการค้า การศึกษารวมไปถึงคอยคุ้มกันทางการเมือง อาณาจักรริวกิวจึงถือว่าเป็นช่องที่ทำให้อารยธรรมวัฒนธรรมจากจีนได้หลั่งไหลเข้ามายังญี่ปุ่น

ต่อมาอาณาจักรริวกิวก็ตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเมื่อรัฐบาลโชกุนโทกุงะวะได้ขึ้นมา มีอำนาจ และเข้ายึดอำนาจอาณาจักรริวกิวได้สำเร็จ อีกทั้งจีนก็หันไปให้ความสนใจเรื่องการทำเซรามิก ทำให้อาณาจักรริวกิวไม่ได้รับการดูแลอย่างแต่ก่อน ทำให้ในช่วงนี้เองแคว้นซัทสึมะจึงได้ค่อยๆขยายอำนาจเข้ามาในอาณาจักรริวกิวจนสำเร็จ อาณาจักรริวกิวจึงต้องกลายเป็นรัฐสองบรรณาการทั้งจีนและญี่ปุ่น นอกจากนี้แคว้นซัทสึมะยังได้ใช้อาณาจักรริวกิวเป็นทางผ่านในการแอบค้าขายและติดต่อกับชาวต่างชาติ โดยไม่ให้รัฐบาลโชกุนโทกุงะวะรับรู้ในช่วงที่ญี่ปุ่นใช้นโยบายปิดประเทศ ต่อมาในค.ศ.1611อาณาจักรริวกิวก็ได้รับอิสรภาพคืนจากการถูกยึดครองหมู่เกาะ โดยแคว้นซัทสึมะจนมาถึงค.ศ. 1868 รัฐบาลญี่ปุ่นสามารถได้บุกยึดอาณาจักรริวกิวอย่างถาวรอีกครั้ง และได้เปลี่ยนชื่อจากอาณาจักรริวกิวเป็นแคว้นริวกิว ซึ่งเป็นเขตปกครองโดยไคเมียวหรือเจ้าเมือง แต่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลางที่เอโดะแคว้นริวกิวถูกปกครองเช่นนี้เรื่อยมาจนถึงค.ศ. 1879 ญี่ปุ่นได้มีแบ่งสัดส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นแคว้นริวกิวก็กลายเป็นจังหวัดโอกินาวาของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นแคว้นสุดท้ายในการปฏิรูปท้องถิ่น โดยยกฐานะแคว้นเป็นจังหวัดของญี่ปุ่นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

กรองกาญจน์ พงศธร. หัวใจโอกินาวา. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2554.

กษิภณ แก้วคุ้มภัย. อาณาจักรโบราณที่ไม่ค่อยมีใครรู้จัก. กรุงเทพฯ : บิ๊กบุ๊ก, 2555

จันทร์ฉาย ภัคธิดา. ประวัติศาสตร์จักรวรรดิจีน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

ทรายแก้ว ทิพากร. มชชาмуไร : รากฐานการเมืองญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา, 2556.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ :

วิญญูชน, 2546.

ปรัชญา เวสารัชช์. การปกครองท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ., 2542.

ประเสริฐ จิตติวัฒนพงศ์. ญี่ปุ่นปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2537.

ยาฮาร่า ฮิโรมิชิ. สมรภูมิตีเด็ด โอกินาวา. แปลโดย ฉัตรนกร องค์กรองคสิทธิ์ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2551.

วีระชัย โขคมุกดา. ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : ยิปซีกรุ๊ป จำกัด, 2554.

อุเมซาโอะ ทาคะโอะ. กุญแจ 77 ดอกสู่อารยธรรมญี่ปุ่น. แปลโดยกัลยาณีสิตสุวรรณ. กรุงเทพฯ :

อักษรพิทยา, 2536.

หนังสือภาษาต่างประเทศ

Cullen, L.M. **A History of Japan, 1582-1941 :Internal and External Worlds.** Cambridge : Cambridge

University Press, 2003.

Edwin O. Raichauer. **The Japanese.**London :Beknap Press, 1977.

Kreiner, Josef. **Ryukyu.**New York :Oxford University Press, 1996.

Mason, R.H.P.**A History of Japan.**Rutland, Vt. : C.E. Tuttle Co., 1997.

Pearson, Richard J.**Archaeology of the Ryukyu Islands : Regional Chronology from 3000 B.C. to**

Historic Period.Honolulu : University of Hawaii Press, 1969.

R. Shiba.**Kankegen.**Tokyo : Shin shosha, 1947.

บทความวารสารภาษาไทย

ปิยดา ชลวรวิจิตร. 2554. นางาซากิ : ตามรอยความสัมพันธ์ไทย-ญี่ปุ่น ค.ศ. ๑๕๐๐-๑๗๒๐.

ศิลปวัฒนธรรม.32 (6) : 24-33.

ไพโรจน์ โพธิ์ไทร.2555. การเกิดและการดับของอาณาจักรริวกิว.Creative & Idea Kaizen :ศูนย์รวบรวม

ความรู้สำหรับกิจกรรมไอเค็น .73 (7) : 44-49.

บทความภาษาต่างประเทศ

Pearson, Richard. 2013. Chapter 8 **Ryukyu** Trade in the Gusuku and Early **Ryukyu** Kingdom Periods.

Ancient Ryukyu: An Archaeological Study of Island Communities. 40(1): 194-233.

บทความในสื่ออิเล็กทรอนิกส์

History of the Ryukyu Islands. (2553). [ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ 26มกราคม2557, เข้าถึงได้จาก

http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Ryukyu_Islands

Okinawa Prefecture. (2557). [ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ 26มกราคม2557, เข้าถึงได้จาก

http://en.wikipedia.org/wiki/Okinawa_Prefecture

Naitang (นามแฝง).(2556). **อาณาจักรริวกิว.**[ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ 16 สิงหาคม 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://www.reurnthai.com/index.php?topic=4708.0;wap2>

Ryukyu Kingdom. (2557).[ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ26มกราคม2557, เข้าถึงได้จาก

http://en.wikipedia.org/wiki/Ryukyu_Kingdom

Tom Corrao. (2555).**Shohashi.**[ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ6มกราคม2557เข้าถึงได้จาก<http://chicagookina>

wakenjinkai.blogspot.com/2012/04/king-sho-hash-and-ryukyu-kingdom-era.html

Visit Okinawa.(2555).**โอกินาวาในสมัยราชวงศ์ริวกิว.**[ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ28 สิงหาคม 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://kakunin.namjai.cc/e46959.html>

โอกินาวา แต่ก่อนไม่ใช่ของญี่ปุ่นใช่ไหมครับ. (2554). [ออนไลน์]เข้าถึงเมื่อ 26 กรกฎาคม 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2011/10/K11203058/K11203058.html>